

¶ Incipiunt proueria seriosa in theutonico *prima*. deinde in latino sibi inuicem consonantia. iudicio colligentis pulcherrima. ac in hominum colloquijs communia.

A

Achter rugghe leert men best kennen.

Dicitur absente me: *quod non me residente*

Achter raets en ghebrac nye man

Scit vir *consilia centum post facta dolenda*

Als die dranc comt: soe is die reden wt

Quando venit *potus* cessat sermo quasi totus

Als perden vol sijn soe trueren sij

Stat equus *et curat cibus illum quando saturat*

Als die buyc vol is so is dat hoeft blyde

Tunc caput est *letum* dape corpus quando repletum

Als die buyck opgaet: so breect dat speelken wt

Quando tumet venter *produntur facta latenter*

Als die anxt meest is so is godes hulpe alder naest

Quando timor maior tunc deus est *proprior*

Auxilium christi venit ad nos tempore *tristi*

Als een wast sijn goet: so wast hem sijnen moet

Dum quis ditatur *animosior esse probatur*

Als die reghen comt: so is die sne verderft

Hymber quando cadit nix *deperit et cito vadit*

Als hoeren schelden so breect die schande wt

Turpia *culparum* produntur lite *putarum*

Als hoeren spinnen so is die neringhe cranck

Filat quando puta *questus malus est ita puta*

Als men den keerle bidt so weyghert hi meest

Villicus *ingratus elatus fit rogitatus*

Al verloren datmen den onbekenden doet

Ingrato quid agis hoc semper *et vndique perdis*

Al liecht die mont dat hert en liecht niet

Cor non nugatur licet os *mendatia fatur*

[a ii r]

als tkint verdroncken is so stopmen den put

Sero fugatur aqua submersus erat puer aqua

als die olde hont bast so salmen wt sien

Latrans annosus foris aspice queso molosus.

alst wel wil so is men blijde

Omnes letantur dum prosperitate beantur

als men secht hus so meentmen al die hoenderen

Hus dum clamatur gallus gallina notatur.

als ment god op gheeft so ist wel half verloren

Cristo quando datur res spes bona tunc tribulatur

als dat spil op zijn beste is so salment laten

Optimus est quando ludus non ludere mando.

als die een hant die ander wast so zijnse beyde soon

Palme quando lauat mutuo se mutuo mundat.

Utraque mundatur reliqua dum palma lauatur.

als ghewalt comt so ist recht doot

Tunc ius calcatur violentia dum dominatur.

als die spijse mindert so meerdert die hongher

Dum cibus abscedit fama nouella redit

als die cat ionghen heeft so muyst sij gaer

Cattus habens plures iuuenes capit vndique mures

als dat yser heet is so salment smeden

Ferrum quando calet cudere quisque valet:

al eer tgras wast so is die heynst doot

Tunc moriatur mannus dum gramina protrahit annus

alst wal wil so is hem goet te helpen

Dum bene wlt facile quid homo succurrere cuique

als die olde koyen bijsen so clappen haer die clauwen

Post sene cursante vacca sonat vnguis et ante

Dum trotant vacce veteres sonat vngula queque

als die suaelwen vlieghen so bliuen hier die mussen

Passere sub tecto remanente residit hyrundo.

alst werck ghedaen is so is die knecht onwaert.

Verna fit ingratus dum mox opus est operatus

als die een wolf den anderen bijt so isser hongher inden wolde

Quando lupum lupula vorat esurit vndique silua.

alst wel wil so calft die os

Dum bene vlt vitulat bos sic gens vndique famat
alst hoeft sweert droeuen al die leden

Cum doleo capite tunc membra dolent mea queque.
als men den hont slaen wil so heeft hi leer ghegheten

Qui catulum cedit coreum fert ipse comedit.
alst al die werlt verdriet so verdrieter [*lees:* verdrietet] god

Post tedet christum mundum dum penitet istum
als ten hoof gegeten is zijnder veel ydel vaten

Quodlibet est vacuum pars post cenam dominorum
also seer screyt die na screyt als die voer

Tantum post flentes flent vt sunt ante gementes
alst lyden mach salment louen.

Plus quid transire laus hoc debet redimire

Plus sunt laudanda mediocria quam vicianda.
also goet goet [*sic*] is een bye als een hant vol vlieghen

Muscis plena vola deterior est ape sola.
alst den herder misgaet misgaetet den ve

Dum male pastori vadit vadit male gregi
also een zijn bedde maect mach hi daer op slapen.

Vt strati lectum super hunc sic vade cubatum.
also lange gaet den cruyck te water datse brecht

Tot reysas ad aquas facit hydria quot luit ipsas.

Ad vada tot vadit vrna quot ipsa cadit
also lang treedmen den vors dat hi pijpt.

Ranula calcatur tantum quam vociferatur.
also lang roeptmen paeschen [*dat*] paeschen comt

Tantum clamatur quam pascha venit quod amatur.
also goet gaetmen tot smeets [*lees:* smeeds] als tot smeties huys.

Fabrello tantum dabitur fabro scio quantum.
also menich hoeft so menige sin

Quolibet in capite viget ingenium speciale.
also menich lant so menige zeden

Dic patrie quot sunt harum mores scio tot sunt
alle slaghen en raken niet

Non ledunt neque sic rem tangunt verbera queque.

alle man vriest na zijn clederen

Algeo plus vestes dum plures sunt scio testes

alle cleyne beken lopen in die grote

Vndique per montes currunt in flumina fontes.

alle riuieren lopen in die zee

Ad mare decliuus omnis currit cito riuas [*lees*: riuus]

alle ambochten smitten.

Quodlibet officium lucri pinguedine crassum.

eyeren in die panne en comen gheen kuyken wt

Ex frixis ouis pullus nunquam venit vllus

[alle baten helpen al sijn sy cleyne]

alle vergheten sunden quijt

Quamuis sunt modica prosunt tamen omnia lucra

A me nescita peccamina sunt ea quita

alle man is een dief na zijnre neringhe

Quisque suo questu fur sicut tuo simul es tu

alle dinc laet hem segghen

Queuis res seculi de se fert plurima dici

alle die leuen en vilden niet een wetsteen

Viuens nemo datur per quem cos excoriatur

alle man wat dat deylt soon

Dat [*lees*: Da] partem cuique vel tu partirio [*lees*: partitis]

inique.

Diuidit inique polens [*lees*: nolens] partem dare cuique

allensken lappen leert die hont leer eten.

Particulis discit coreum canis osse [*lees*: esse] quod id scit

allencken haren wert een man kael

Nunc ruit hic post hic pilus et caluus fit homo sic.

allencken enen vanctmense al

Singula captentur sic omnia fine tenentur

alles dinghes is een wijl

Stant modica puncta mundana negocia cuncta

also goet ghesecht als ghesonghen.

Applando dictis cantandis sepe relictis

alre luyden vriende is alden luyden sot.

Stultus cunctorum [*lees*: cunctorum] fit quiuis amicus eorum

[a iij v]

al te veel en is niet ghenoech

Non satis est nimium nam venit in vicum [*lees: vicium*]

al viseuaes sonder ghelt

Laudatur nummus quasi res super omnia summus

an meynen en bint niemant zijn paert vast

firmiter ad dubium scit nemo ligare caballum

anxt ende vrese doet den olden lopen

Si timor in mente currit vetus ipse repente

armoede maect onscamel luyden

Ex veteri more pauper caret ipse pudore

armoede suect nauwen list

paupertas cautas querit vbique vias

arme luyden driuen arme wijse

pauper pauperiem per totum sustinet orbem.

arme luyden en sullen niet lekker zijn

Os rude pecorum [*lees: porcorum*] sit egeno non dominorum

een arm man lekker en heeft sine wille niet

Esurit atque sitit pauper qui lauta requirit

arme luyde koken dunne bry

pauperis est gentis tenuis puls facere carentis

arbeyt wint dat vuer wt die steen

Ignis de lapide surgit mediante labore

also veel calueren comender te merct als olde koyen

pelles quot pecorum venduntur tot vitulorum

alle swerken en reghenen niet

Non stillant omnes quas cernis in aere nubes.

also lanc eetmen wit broot datmen bruyn begheert

fit quod contemptis peto nigrum panibus albis

alst water ouer die keruen gaet salment schip osen

fundo stans vnda iacitur de mane [*lees: nave*] profunda

als die mussche nesselen wil so suect si vele holen

Nidificans caueas wlt passor [*lees: passer*] visere multas.

alsmen den sack ontbint soe sietmen dan wel wat daer in is

Contentum scitur saccus dum post aperitur

[a iij r]

als den sac comt werpmen den budel achter den kiste

Bursula calcatur dum grandis bursa paratur

als den meyster comt heeft dat meysterkijn ghedaen.

Eicitur magno paruus veniente magistro.

also vele te quader ist dat die bruyt scurft is ende oec luttel heeft

Pauper et absque pilis tanto plus sponsula vilis

also wee wort den naghel als den gate

Penam consimilem tolerant clauis atque foramen.

als die waghen inden sloet is so zijnder vele woerden

Dum currus stat aqua resonant tunc plurima verba.

also qualic varen si die tappen als die drincken

Hic trahit ille bibit simul ac vterque peribit.

also en quam die cat an dat speck niet.

Non comedit lardum sic cattus vt estimat ipsum

als die hont dat but knaghet soe heeft hi die stert in die mont

Dat dorsum canis os eius quando venit in os.

al niet sonder ghelt

Est nihil et nihilum sine prompta pecunia totum.

als die peer rijp is so valtse vanden boem

Dum sunt matura pira sunt breuiter ruitura

alle vrucht smaect na horen boem

Arbor naturam dat fructibus atque figuram

al is de kerc groot die paep en sigt [*lees: singt*] niet meer dan hi *can*

Non canit in templo nisi scit presbiter amplo

als men dat verken biet so sal die sac rede sijn

Saccus erit promptus dum prebetur tibi porcus.

Dum sus prebetur tunc saccus promptificetur

als die sac vol is so richt hem die tap

Angulus erigitur in sacco quando refertur

also goet ist met beyden beenen inden stock te sitten als met een.

Nil refert bino fore cippo vel pede solo

[a iij v]

als ic doot bin so is al die vverlt met mi doot

Dum morior moritur mundus simul *et* sepelitur

also vvel ist gheluc achter als voer

Vulgo narrante bona sors est post velut ante

als een man rijct so hont hi

Dum quis ditatur cupidus vultres imitatur.

als dapt taerlingen draecht so mogen de moniken dobbelen

Tessero tunc licite decios abbate ferente

als de vvolf olt wert so rijden hem die crayen

Cornix sepe lupum non effugit inueteratum.

alle dreyghers en vechten niet

Non omnis pugnat minans qui fortia clamat

als men den boghe te vvijt spant so berst hi gaern

Extensus arcus rumpitur hic nimium

also goet is een boef sittende als staende

Stans scurro ve sedens est velut equiualens

als men den keerle bidt so cromt hi sinen hals

Collum curuatur villanus quando rogatur

een arm man is onuerstandel

Pauper vitatur miser *et* vilis reputatur

also vvel barnt een crom holt als een recht

Eque pars ligni curui recti valet igni

als die tymmerman spelen gaet so vallender geen spaenderen.

Hastula nulla cadit dum sector ad ocia vadit

alst verken droemt dat is van draf

Somnia pro siliquis sus cernit quando quiescit

A beyde is goet god ende zijn moeder.

Mbo boni deus *et* sua mater quos homo laudet

bedvvinghen eden en zijn van gheenre vvaerden

Sunt quasi non facta domino iurata coacta

bedvvinghen lieft ende gemaecte voervvarde gaen al af

Decrescit factus color *et* [amor] ipse coactus

becommert man doet selden bate

Profectum faciunt rarum quos debita stringunt

beter doot dan vriendeloes.

Tunc mors optetur cum nullus amicus habetur.

beter scheel dan blint

Luscus *preferetur* ceco sic vndique fertur

beter half broot dan gheen

Non panis nullus sed dimidius valet vllus

beter wat dan niet

Plus valet il *quam* nil sit procul ergo nihil.

beter ij dan tfy

Tfy res peiores notat i qui sunt meliores

beter een olt sot dan gheen

Est melius multum veterem *quam* non fore stultum

beyden en is niet quijt ghescholden

Expectans longe non vult dimittere queque

blijft der iongher yet: der older en blijft niet

Forte manet iuuenum quis sed nullus seniorum

gheboden dienst is onweert

Dicitur oblatum fore seruicium male gratum

botter maect sueten zin

Mitem nec mirum dat sensum dulce butirum

blint man arm man al had hi bonte cleder an

Cecus inops dictus *quamuis* varijs sit amictus

bi nacht sijn alle catten grau

Quod niger est nocte *quiu*s cattus licet hoc te

bi sinen ghesel kentmen den man

Cognitus in parte sit *per* socium vir aperte.

beter enen doyer dan den ydelen dop

Sicut ego noui plus testa pars valet oui

beter ist dat een kint screyt dan een olt man

Quod fleat est melius puer vnus *quam* vir adultus.

beter kleinen toorn dan groten schade

Ira breuis melior magnis *damnis* vt opinor.

beter spirinck gheuanghen dan stil gheseten

Pisciculos capere plus approbo *quam* residere

borghen plegghen node te ghelden

Soluit pro reliquo iam nemo libenter *amicus* [*lees: amico*]

begonnens weres wort ymmer eynde

Vidimus incepta fore *finem* laudis adepta

beter is schande beseten dan belopen

Sessio laudatur pre cursu si viciatur

Peius currendo vicium fit *quam* residendo

beter enen voghel int net: dan x. in die lucht

Est auis in rethe melior grege quoque volante

Pauca licet certa sunt incertis meliora.

besucken ist nauste

Est vulgi fama docet experientia cuncta

behaluen thert ende de leuer sterct [*lees*: sterct] de ingheweyde dat ander

Preter cor *et* epar confortat quodque suum par

beterende dinghen sijn altoes goet

Tendens in melius semper ametur opus

beter olde schulde dan olde vede

Laudatur vetera plus debita quam vetus ira

beter ombegonnen dan ongheeynt

Non valet inceptum [*lees*: inceptus] fuerit nisi finis adeptus

beter camp dan de hals omtwee

Est melius bellum pro collo siue duellum

bescheten koe bescheten kalf

Ex vili vacca vitulus vilis generatur.

C ¶ Catten kinderen musen gaern

Attorum nati sunt mures prendere nati

cley n ghepack is groot ghemac

Si tibi paruula res est tibi magna quies

cley n ghewyn holt den groten hoefstel te samen

Conseruat magna parum [*lees*: paruum] lucrum cumulata

cley n man koen is niet dan voetghetrap

Paruus et elatus vir semper erit pede stratus.

cley n ketelkijns hebben oren

Quamuis parua lebes fuerit tamen hec habet aures.

cley n voghelkens maken clyn nestkens

Nidificat nidum sibi queuis auicula paruum

coken is cost al en schijntet niet

Expensas coquere varias solet accumulare

cost moet dic voer die baet gaen

Qui plus exponit plus lucri sepe reponit.

[a vi r]

corte woerden hebben eynde

Expediunt breuia finem donantia verba

colen en wert nye ghetymmert op enen dach

Facta die nulla fuit ipsa colonia sancta.

Non fuit in sola bona luce colonia facta

coperen ghelt coperen zielmis

Si modicum valet es misse sunt pauca valentes

cleyn pert cleyn dachuert

Si tibi paruus equus tunc paruus erit labor eius

daer water geweest is mach water comen

F Orsan curret aqua quo quondam currere visa

daer goet hoed is daer is goet vrede

Pax ibi seruatur custodia quo dominatur

daer en gaet niet voer weldoen

Nil melius facere singula facta bene

daer den tuyn leechste is daer climptmen eerst ouer

Sepes calcatur vbi pronior esse videtur

Sepem vir calcatur vbi [lees: ibi] plus vbi bassior extat.

daer gheen dwanck en is daer en is gheen eer

Debet adesse timor vel perit omnis honor

daer tbegrijp nau is daer is die vrientscap cleyn

Est ibi paruus amor vbi tam leuiter reprehendor

daer de duuel niet comen en can daer seynt hi sijn bode

Preco venit sathane quo nil valet ipse venire

daert nau is daer neemtment nau

Quo stat non late capiatur taliter a te.

daer een scaep voer gaet daer volghen die ander na

Hic primam relique comitantur hic [oues] et vbique.

dach vorst maect die een iaer vorst

Quando dies vnus differtur sepe fit annus.

datter ooch niet en siet en beswaert therte niet

Non affectatur oculus quod non speculatur.

die vten oghen is die is vter herten

Qui procul est oculis procul est a lumine cordis.

dat die paep niet en wil neemt die coster gheern

Hos custos recipit quod flamen sumere spernit

[a vi v]

dat een swaert dwinghet dicwijn dat ander
Cum gladio gladius interdum cogitur vnus.
datmen god ontrect dat neemt dye duuel

Demon lucratur a quo deus expoliatur
den vuylen valt dat vuyle.

Accidit ex merito rerum pars pessima prauo
den slapenden wolf en loopt gheen scaep inden mont

Si dormit lupula non currit in os ouis vlla
den naecten is quaet beroeuen

Nudum priuare graue sit [les: fit] re vel spoliare
den vlyenden salmen volghen

Qui fugit hic vel ibi solet hoste sequente fugari
datmen verre haelt dat is suete

Quod procul affertur hoc dulcis esse refertur
daermen tymmert vallen spaenderen

Quo carpentatur ibi fragmina quis speculatur
daer niet en is en rijst niet

Est vbi res nulla scio quod res non cadit vlla
daer een man is daer en is niet half tael

Sermo solius est quasi dimidius
dat een kint ghift men broot dat ander laetmen gaen

Huic puero panis datur alter transit inanis
den lieuen kinde gheeftmen vele namen

Sepe datur nato varium nomen bene grato.
dat recht heeft dicwijn hulpe noot

Quod confortetur ius sepe necesse videtur.
den olden salmen raet vraghen

Vti consilio vir amice senum tibi mando.
den olden salmen eeren

Ante senex iuuenem merito captabit honorem
den quaetsten werck man gheeftmen den besten bijl

Peiorem peiori datur ascia nunc operanti
der vrienden moeten twee zijn

Audiui dici duo semper erunt quod amici.
der aexster is een ey omstolen

Res miranda noua pice fur abstulit oua

die beste swemmers verdrencken meest
ende die beste climmers breken meest den hals.

Sepe natatores submerguntur meliores

Sic et scansores [*lees: scandores*] collum frangunt meliores
die beste schepen legghen naest den hauen.

Nauces peiores nant stant portu meliores

der beden gaet veel in een sac

Tu petis et cogito [*lees: rogito*] saccus tamen est quasi virgo.

Fert vt plebis fatur saccus quod quisque precatur.

der saligher bruyt valt den reghen inden scoot

Felicis sponse germinum [*lees: greminum*] perfunditur hymbre.

die bruyt wolde vermeerdert zijn ende si seycte inden kerck

Sponsa volens nosci defedauit sacra templi

die keerse die voer gaet licht scoen

preuia lux scire dat eunti quo valet ire

die vele luysteren pleghen vele te lieghen:

Sepe susurrantes mendacia sunt cumulantes.

die veer loopt ende luttel coopt. is die wech lanc soe rouwet hem die
wederganck

Qui procul excurrit et nil mercatur ibidem

Si via sit longa rediens tristatur hic idem

die veel clappen lieghen veel.

Sepe lobuens [*lees: loquens*] multa loquitur mendacia multa

die lieghen wil mach wonder koken

Qui vlt nugari miranda potest noua fari

die bout vint die mese wel

Sepe licet parua sit auis perit illa sagitta

die weecste heeft dat quaeste vanden reep.

Inops peiorem restis tenet vndique partem

die hase wil altoes weder daer hi gheworpen is.

Vult lepus esse loco semper generatus erat quo

die boem en valt niet ten eersten slaghe.

Est arbor dura decies ferenda [*lees: ferienda*] casura.

Arbor per primum queuis non corruiet ictum

die schurfte is haest ghebloetrest

Vir quem tormentat scabies cito valde cruentat.

die woerden zijn goet volghen hem die wercken na.

Verbum laudatur dum factum tale sequatur

die vrecke vrouwe gaet dicwyl ter kisten.

Ad cistam domina vadit sepissime parca.

die spirinc doet den salm afslaen.

Salmo vilescit nummo dum gobio crescit.

die tijt is seer cort

Quamuis brevis est hora que labat absque mora.

die hongherighe vloet bijt seer

Lendes et pulices plus mordent esurientes

die spirinc vanct vanct oec vis.

Gobio dum capitur tunc piscis captus habetur.

den tijt verslijt haestelic

Transit vt aqua fluens tempus et hora ruens.

die quade scuwet dat licht gheliken die duuel tcruus

Demon ipse crucem fugit vt malus vndique lucem

die met woluen ommeget moet daer mede hulen

Si lupus ipse lare secum debes vlulare

die een wolf bijt den anderen niet.

Quod lupus est lupulum nunquam prius est mihi viuum (*lees:*
visum]

die den duuel ghesceeft heeft moet hem oueruoeren

seruans naue sua sathanam sathanam vehit vltra

die van een quaed wijf scheeft doet een goede dach reyse

Linque malam gretam satis [*lees: facis*] altam sicut dietam

die op een quaed wech is pine hem daer wt te comen.

Si quis calle malo fuerit festinet ab illo

die ten haluen keert en dvvaelt niet al

Non errat totum faciens in calle regressum.

die vorder vvil dan zijn paert sit af ende ga te voet

Vir pede vadit equus cuius nimis accidiosus

die een ghec vvt seynt comt een dvvaes vveder

stultus iens mille leucas stultus redit ille

die alle man den mont stoppen vvil behoeft vele meels.

Cunctorum multis eget implens ora farinis

Farris multum habet qui cunctis obstruit ora.

die hem seluen niet en doecht die en doech een ander niet

Non valet hic alteri qui malus ipse sui.

die vele eyeren heeft die maket veel doppen

Testas ouorum faciet bene tentor eorum

die hem seluen prijst heeft quade nabueren

Sese vicinos iactans habet vndique prauos

die hem stelens troost. troost hem die galghe

Audax furando pendi timet haud aliquando

die hem seluen kittelt mach lagghen als hi wil

Dum me titillo rideo quando volo.

die den anderen wat gheeft behoeft zijns

Qui quicquam mihi dat de me cum munere curat

die mi lief doet bereyt mi een sorghe

Pondus curatum grauat hunc cui fecero charum

die kinderen wint moet kinderen holden

Est puer alendus a patre simulque tenendus

die vele wenschen waren gheern rijck

Credo quod optantes sunt diuitias adamantes

die qualic ghereden is sal voer sadelen

Primo selletur equus qui tardus habetur

die quaet spreeet verliest een goet svvijghen

Perdo silere bonum dum loquor ipse malum.

die mitten goeden omme gaet vvort gheerne ghebetert

Qui conuersatur cum sanctis sanctificatur

die voerdel hebben vvil moet voerdel doen.

Vis vt honoreris semper probos venereris.

die byden vveghe tymmert heeft vele berichters

Mille decent [lees: docent] hominem prope callem qui struit

edem.

die nye en viel en dorr nye opsten [lees: opstaen]

Qui nunquam cecidit hunc nullus surgere vidit.

die vvat holt heeft vvat

Si serues quod habes hoc commendant sapientes.

die der ghemeenten dient die dient een quade heer

Prauo seruit hero qui wlgo seruit iniquo

die van dreygen sterft die salmen met drijten beluyden

Dum minis quis obit pulsans campana culus fit

[b ij v]

Qui moritur minis compulsabitur sibi bombis.
die met catten iagget [*lees*: iaghet] vanghet dicwijn musen

Cum catis plures venans capit vndique mures
die niet en heeft en ontualt niet

Abs re qui vadit res sibi nulla cadit
die niet en heeft wat can hi verliesen

perdere quid valeo dum nihil obtineo
die eerst ter molen comt maelt eerst.

Ante molam primo veniens molet hic prius imo
die altoes te vroeck meynt te comen comt dic te laet

Quem tenet accidia castigat ianua clausa
die peper goeden tijt heeft pepert sinen pap

Copia qui piperis hoc vescitur ipse polentis
die cropel ende blinde comen al achter

Cecos cum claudis in fine venire videbis.
die dat cleyn neemt ist groot te bat waerdich

Dignus erit magno qui parua capit iubilando
die wel doet sal wel vinden.

Quod nunc quisque bene facit hoc debet reperire.
die wel doet en darf gheen wisch wt steken

Non pendet signa qui laude facit bene digna
die vvel doet en darf niet omme sien

Sic [*lees*: Dic] bene facque bene sic noli retro videre
die vvel betaelt mach vveder borghen

Huic creditor prestat creditum qui soluere curat.
die nv vvel royt mach merghen me varen

Si bene nunc remigas tunc pergis cum reliquis cras
die borghen vvil en sal niet langhe dinghen

promittit large prompto qui iam caret ere.
die de koe toebehoort die neemse biden stert

per caudam propriam tu debes tollere vaccam
die verueert is loop in die kerc

Currit ad ecclesiam metuit qui perdere vitam.
die lanc mocht beyden al die vverlt vvorde zijn

Expectans longe dominus solus fit in orbe

die biden pic wandert werter gheerne aen bespit.

Pix dum palpatur palpans manus hic maculatur

die des middaghes op staet en slaept allen dach niet

Surgens meridie non dormit vespere mane

diemen ghesegghen can die machmen raden

Vir [les: Vis] informari valeo tunc consiliari

diemen raden mach machmen helpen

Vtere consilij et a multis ipse iuueris

die zijn vader niet horen en wil hoert dic zijn stief vader

Vitricus auditur pater quo verus abitur

Audiat hic vitricum spernens audire parentem.

die achter den ander tymmert die moeder wel achter wonen

Post teneat sedem qui post me construit edem

die verwinnen wil leer verdragen.

Disce pati si vis tu victorum fore ciuis

die vuer te doen heeft die suecket inder asschen

Queritat in cinere vir pir cui tale necesse

Queritat in cinere scintillas qui caret igne

die zijn spijse stort en can se niet al op gherapen.

Effundens escas raro bene colligit illas.

die vremde heeft eerst misdaen.

Delinquit citius ignotus non bene visus.

die alle telgheren ontsiet en vaert ten wolde iaghen niet

Rarum [les: Ramum] quemque timens malus est venator et

amens

Non venit ad siluam qui cuncta rubeta veretur

diemen ontsiet. gheeftmen tsijn

Quod suum genti datur vndique magni potenti

Qui potens et nequam partem conferimus equam

die god lief heeft mint sinen bode

Charus legatus christi si christus amatus

die god verleeft is selden koesalich

Tentor vaccarum senior christo modicarum

die onghebeden te houe comt sit achter die dore

Retro sedit ianuam non inuitatus ad aulam

Assideat ianue non inuitatus honeste

[b iij v]

die den anderen iaghet is seldom wel gherust

Currens lassatur quo precurrens agitatur

diet al wil hebben en sal niet hebben.

Nil habeat iure qui wlt bona solus habere

diet wel gaet is altoes blijde

Cui sors arridet bona gaudet cordeque ridet

diet wel gaet heeft veel vrienden

Cui bene succedit huic multus amicus obedit

Tempore felici multi numerantur amici.

die een heeft gheluc die ander siet daer op

Non est equalis sors omnibus et generalis

die cleyne diefkens hanct men die grote laetmen gaen

Paruus pendetur fur magnus abire videtur

die coop drijft die koe vter huer

Libera fit vacca dum venditur ipsa locata.

daer die catte slaept daer spelen die musen

Dum wlt dormire catus wlt mus resilire.

duer gheloeft en is niet vercocht

Cara taxata non est res vendita grata

dunne gheslepen is haest gheslaghen

Si ferrum tenue fuerit cos percitur inde.

drie wiuen gheruchte maken een iaermert.

Est quasi grande forum vox alta trium mulierum.

dwasen hebben in allen landen vordel.

Blas est exemptus et a legibus vndique demptus.

die dansen vvil sie vvie hi bider hant neemt

Palmas preuisas habeas quando chorisas.

die de vvaerheyt segghen vvil en mach nerghent herbergen

Ostia clausa sera mihi sunt quia profero vera.

dvvasen hebben veel onghelucs

Dicitur a multis sors est contraria stultis

die de mane maecte vveet vvil hoe out datse is.

Quam vetus est luna scit cuncta creans deus vna

datmen van armoede misdoet salmen lichtelic beteren.

Hoc ignoscendum ius fore dicit ei

[b iij r]

die slotelen en hanghen niet an een vvijsfs aers.

portantes *domine clauēs sunt vndique* multe
die mer een ooch en heeft visschet nau.

Solus *tergendus oculus fit et aspiciendus*
die beste clerken en zijn die vviijste luyden niet

Clericus *edoctus semper non est sale coctus*
die slijckighe voet vvint ymmer vvat.

pes *bona lutosus sed nulla* dat *accidiosus*.
de quaetste gangher sal voer gaen

preuius *in calle fiat bene* *nequit ire*
die beste climmers breken meest den hals

Sepius *ima petunt melius qui scandere norunt*
die qualic siet sal te bat tasten

Si *tibi lumen abest manibus res tangere prodest*.
die broot heeft den gheeftmen broot

Cui *sunt multa bona huic datur plurima dona*
die niet telden can moet vvel drauen

Debet *trotare qui nescit molliter ire*

Aptetur *reliquo qui non est aptus in vno*
die qualic gaet stoet hem an een stro

Fit *cito commotus cui sors contraria totus*
droem is also vvaer als sij vvas ouer hondert iaer.

Deludunt *homines nunc somnia quod vetus est mos*
die swijcht die volcht

Non *contradicens dicitur esse sequens*
die vvijn smaect gaern na *sinen* stoc

Naturam *vitis sequitur vinum bene scitis*
die appel smaect oec na *sinen* boem

Dum *gusto poma tunc pomus fit mihi nota*
daer is grote armoede

Est *ibi producta paupertas totaque longa*.
daer en is gheen liefmoederen an

Non *dic chare pater quia non parcit neque mater*
der vvenender [*lees: vverender*] hant vvort vmmer raet

palma *laborosa valet il nil accidiosa*.

die der padden thoof af bijt die troost hem des venijns

Vires [*lees: Virus*] *bufonis non curat qui caput optat*
die niet en *can* of *niet* en weet wat seyt hi als hi vryen gaet.

Qui nil scit vel nil sapit quid dicet quando procus fit.
die niet nemen en wil en darf niet gheuen

Nolens accipere nil solet ille dare
die tijt mocht comen dat die koe hore stert behoefde

Vacca quod egebit cauda quis forte videbit
die scarrenden voghel braet snel *ende den svvemmenden lansem*

Nans auis est lente verrens torrida repente
die vval doet die baet is zijn.

Res bene quisquis agens lucra fit inde ferens.
dat *den* benen goet is is den leersen quaet

Quo crus saluus erit ocrea sepe perit.
die luysich is vvert vvel scurft

Pediculosus homo scabiem patietur in imo
die eerlic oerloecht die sal goet soen ontfaen

Hic premietur ere qui guerras ducit honeste
die misdadighe en heeft gheen spreken.

Clauditur os huius sunt palam crimina cuius
die hont is stolt voer zijn eyghen hol

Est audax amen proprium canis ante foramen.
die cat is gaern daermense clout

Vult vbi fricatur fore cattus vbique feratur
die na een gulden vvaghen staet crijchter gaerue [*lees: gaerne*] een nagel af

Ex auro currum cupis hinc tibi confero clauum
de vvolf eet vvel ghetelde scapen.

Quod lupus est gratas narrantur oues numeratas
die gheringe gelooft is haest bedroghen

Qui leuiter credit deceptus cito recedit.
die vvolf heeftet ooch opt scaep

Dat lupus intuitum reliquis spretis super agnum
die voerste doen dat die achterste niet en moghen

Vltimus exclusos [*lees: exclusus*] ob primos fitque retrusus

E En conuent een spijsse
Valde decet monachos cibus vnus quod cibatur illos

een goet vvech om en is gheen crom

Circuiens valida non dicetur via curua

een verdoruen coopman is een goet makelaer.

Pauper mercator bonus hic fertur mediator

Est pro factore bonus institor absque moneta

Een ghedreycht man leeft wel dertich iaer

Viure ter denas [*lees*: denos] vir quem minor hic valet annos

een dvvaes maect veel dvvasen

Vnus blas multos facit per secula stultos

Een man gheen man

Solus quando datur quasi nullus homo reputatur

een man en can ghenen dans maken

Solus homo validam nunquam facit ille choream

enen penninc en clinct niet.

Nusquam denarius auditur clangere solus

een luttel vordels doet een man vvt sinen clederem gaen

Exuet vir tunicam quis pro lucro per amatam

een vuyl ey verderft een heel supen

Sorbile preualidum fetidum mox inficit ouum

een svvaer steen is quat verre te vverpen.

Nusquam iactares grandes procul ipse molares

een scandich broc ist haest ghegeten

Fertur inhonestus bolus est cito labe comestus

een hont die snacket na den vliech

Velter hiet modicam cupiens comprehendere muscam

eer gaet voer enich goet

Semper ametur honor sit denarijs quoque maior

eermen leert hangen is men half vervvorcht

Addiscens alte suspendi strangulor ante

eet ic mede ic svvijghe

Si comprandesco de cunctis ipsa tacesco

eyghen heert is golt vveert.

Est quasi proprius aureus ipse focus

een yghelic vveet best vvaer hem zijn scoe dvvinct.

Clarius hoc egomet scio quo me calcius vrget

[b v v]

een arm man is selden een graef.

Pauper homo raro comes est de nomine claro

een mach vvel te laet tot zijns selfs huys comen

Sepe domum propriam vir inuenit vndique clausam

een yeghelic behaecht zijn lief al ist besnot

Quamuis fedatur polipo placet id quod amatur

een luttel scande vvarmt vvel ende maect scone vervve

Scandala me vere calidum rubiumque [*lees: rubrumque*] fecere

eyghen sporen ende ghehuerde paerden maken corte mijlen

Si calcat [*lees: calcar*] proprium sit equus tuus ambulo multum.

een blint man scoot een quattel

Visa coturnix ceci perisse sagitta.

een luttel maechscap holt vvel vrienſcap

Qui consanguineus mihi firmior extat amicus

een man en can niet meer dan met enen mont eten

Vnus vir more veteri solo cibatur ore.

een cort liet is haest ghesonghen

Est cito cantatus cantus brevis apocopatus

enen dach verleent dattet hele iaer vveyghert

Sepe dat vna dies quod totus denegat annus.

enen claren dach verdrijft vele vuylder daghen.

Vna serena dies multarum nubula pellit.

een hont en is niet langhe gebonden aen enen vvorst.

Non canis ad hillam ligatur mordet ad illam

een yeghelijc bidt dat hem god helpen moet.

Quisquis roget christum viuens vt adiuuet ipsum

een quaet scale vvort dicvvijl verscaelt

Astutus nequam per causam fallitur equam

G Od is bouen al

Est super omne deus rex dominusque meus

god gaf god nam.

Dat deus et recipit sepe quod ipse dedit

god vvolt is alder beden moeder.

Qui prius implorat christum feliciter orat

god is alles dinghes machtich.

Cuncta potest facere deus omnipotens scio vere.

god en sloech nye hi sal fde weder

Vngere wlt *hominem quem percussit deus omnem.*

god die visiteert sine vrienden

Visitat hos *homines cristus quos diligit omnes*

god wreect al ist lanck

Pungit longa nimis [*lees: longanimus*] tarde prauum *deus opus*
ghenoechs gaet veel in een sack

O concordemus *et erit satis id quod habemus*

gehlt [*lees: ghelt*] is goe waer

Extat mercatum nunc *prompta pecunia gratum*

ghewonnen goet is goet te holden

Prudentum more teneas *quesita labore*

ghemeyns goets blijft meest verloren

Que sunt *communes perduntur sepius heres*

ghemeen ongheual rust wel

Mitior est pena *quanto communior ipsa*

gheleent ghelt salmen al lagghende betalen

Mutuo *quod debes ridendo soluere debes.*

ghelijc mint zijn ghelijc

Sic fuit est *et erit similis similem sibi querit.*

Se *querunt et amant similes simul vndique clamant.*

gheuen *ende* weder gheuen holt die vrienſcap te samen.

Alternando *boni nos munere sumus amici*

ghegheten broot salmen ghedencken

Sit cordis *festum panem cogitare comestum*

goede gruete maect een goet antwoert

Qui *gratum* dat aue *responsum fitque suaue*

goede tymmerluyden maken luttel spaenderen

Qui *bene carpentat hic fragmina pauca minutat*

goets speels mach wel te vele zijn

Ludus sepe *bonus esse potest nimius.*

goet vuer maect een snelle koc

Est *citius ipse coquus dum calet igne focus*

groten haest is dicwijn onspoet.

Qui *nimis accelerant obstacula talibus obstant*

[b vi v]

ghenade is beter dan recht

Dura iusticia gratior est venia.

ghelijc bi ghelijc maect veel vreden

Dum similis simili sociatur pax datur illi

goe dienst en blijft niet verloren.

Fac bene seruitium quia non perit vndique gratum

goede iaghers spoeren nau.

Cautus sit [lees: scit] vere venans vestigia fere

goede vville en is gheen erue

Non est velle bonum mihi vel tibi perpetuum

ghedeylt vuer duert onlanghe

Vertitur in nihilum ignis dum spergimus ipsum

ghestolen dranc is suet

Furtius potus plenus dulcedine totus

[Ha]C comt ymmer an zijn ghemac

Semper adest similis simili licet vndique vilis

had ic is een arm man

Semper inops habui sed habens diues volo dici

hant sal hant vvaren.

Palme quando datur quid palme restituatur.

half huys half hel

Res est penalis casa semis et exicialis.

hant coop lacht

Quod datur in manibus hoc arridet mihi munus

haestelic man en vvas nye verrader

Qui furit ex capite vir non est traditor ille

Non est festinus vir traditor ymmo diuinus

haestich man en sal genen esel riden

Festinans nimium vir non ascendat asellum.

heren oghen maken scone paerden

Lux domini pulchrum facit ornatumque caballum.

Ex visu domini fit pulchritudo caballi

heren hulde en is gheen erue

Gratia multorum non constans est dominorum.

Nescit durare fauor herilis scio clare

honger maect rau bonen suet

Ore dulcessit faba frigida *quando* famescit.

Mellificare fabas facit esuries tibi crudas

honger is een scarp zwaert

Penalis gladius est magna fames *et* acutus.

honger drijft den wolf wt den bos

Quod lupus est fugiens nemus hoc facit esuriens dens

herodes ende pylatus zijn versoent.

Sunt duo concordēs bene nunc pylatus herodes

hoe quam pylatus inden credo.

Intrat quo modo pylatus nescio credo

hi scijnt seer simpel al is sijn mantel dubbelt

Simplex apparet simplicitate caret

Cute sub agnina latet mens sepe lupina

hi hindert wal die niet gehelpen en can

Ille nocet facile *qui* nescit valde prodesse

hongerige vliech bijt seer

Multum mordentes musce sunt esurientes

hons bede en *quam* nie te hemel

Celos non penetrat oratio quam canis orat

horen seggen is half gelogen.

Est medium nuge quod ab auditu loquor ipse

hoeren ende hasen zijn quaet te temmen.

Trixque lepus fantur quod raro recte domantur.

holt v broot v comen eyer.

Obserua panem tibi protinus ova dabuntur.

Ova dabuntur eo panis seruabitur imo

hi is edel die edel werken doet.

Nobilis est ille quem nobilitat sua virtus

Nobiliter viuens *et* agens hec nobilis est gens

hi sold lanc gapen die den ouen ouergapen sal.

Qui furnum superet hiando diu puer hiscet

Ossitat ille diu *qui* furnum vincit hiando

hi moet anxtelic geberen die den duuel sal verueren

Sedet terribilem *qui* wlt inferre timorem.

Horrída voce sonet si *quis* demonia terret

hi is niet al vry die des duuels eygen is.

Non liber natus *qui* demonibus *propriatus*.

hi is lanc doot die tiaer starf

Mortuus ille diu *defunctus quisque per annum*.

hi comt vroech genoech die quade bootschap brinct.

Praua reuelare si vis noli *properare*.

hi vanct oec visch die gronten vanct

Gobio dum capitur tunc piscis captus habetur

holt den man die koe wil bissen

Vacca pugnante vir post teneatur *et ante*.

hi wast als die rijpe garst.

Hic homo decrescit velut hoc quod crescere nescit.

heeft hi vele eyer hi maect vele doppen.

Stultus habens plura vorat hec viuens sine cura

hi betert als quaet scarbier

Vt potus tenuis malus emendatur homo *quis*

hier om *ende* daer om gaen die hoender baruoets.

Igitur *et ergo vadunt pulli pede nudo*.

hi is seer beduongen die niet vijsten en der op rumen [velde]

Valde coactus homo *qui* bombum seruat *in agro*

hi danst al op enen voet.

Qui scripsit scribit pede *quo transiuit et ibit*

hi blijft biden man als die hase biden honden

Sic astat socio sicut lepus ipse moloso

hem slaet die pese an beyden armen

Perdens cuncta bona mouet huius brachia zona

hi spreyt zijn net voer enen olden craen

Expertique senes capiuntur raro volucres

hoender scarren al achterwaerts.

Si *queris quorsum vertit [lees: verrit] gallina retrorsum*

hi slacht den pape hi segent hem seluen yerst.

Te *primo benedic nam presbiter ipse facit sic*.

hi slacht den backer die dat broot inden ouen steect ende blijft seluer daer buten

Non intrat furnum pistor fugit hic simul illum

[c ij r]

hoe die vader is so is die soen

Filius vt patri simulatur filia matri

hoe sconer vviyf hoe onreyner suuel

Esca fit insipida quam coxit femina pulchra.

hoe hi langher leuet hoe hi sotter vvort

Quamdiu is viuit tanto plus stultior hic fit

Quod plus superstat fatuus eo stultior extat

hi castijt hem vvcl die hem bi een ander castijt

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

Alterius penis fit castigatio lenis

hem is licht ghenoech gepepen die gaern danst.

Quis leue musat here si prona fit ipsa coree

hoeren ende boeuen comen vvcl sonder roepen

Scurro vel scortum veniunt bene non vocitate

I A ende neen is een lang strijt

Est longum bellum non non est est que duellum

iammerlic gesien is ghenoech gebeden

Dum videat quasi flens faciens petit hic erubescens

in armoede leertmen die vrienden kennen

In paupertate quis amicus noscitur a re.

inder noot besuect men den vrienden.

Dum tribulor grauius tunc nosco quis sit amicus

in allen landen vintmen gebroken potten.

Olle confracte sunt vndique verbere tacte

Olle contrite satis inueniuntur vbique

in spele ende in spot sechtmen dic vvaer.

Ludo siue ioco vir verum fert aliquando

Ludicra quo verba res sepe notatur acerba

in die diepe voeren moet die knape voer gaen.

Per vada profunda seruus precedit in vnda

in een arm mans hoeft blijft vele vvijscheyt verholen

Pauperis in capite pereunt bona dogmata sepe

ionghe vogelen hebben vveke becken

Mollia sunt iuuenum cunctorum rostra volucrium.

Beckes exiles retinent volucres iuueniles

is dat eynde goet so ist al goet

Totum laudatur finis si laude beatur.

Si finis bonus est totum laudabile tunc est
in sulken riuere vanctmen sulken visch

In tali tales capiuntur flumine pisces
ic hadde lieuer een hont te vriende dan te viande

Plus canis appeterem plusum quam ferre furorem
inden oecst [*lees*: oegst] so zijn die hoender doof

Si tibi multa seges surdas pulli facit [*lees*: facis] aures

Aut lino [*lees*: autumnno] pullus surdescit nec venit vllus

K Indes hant is haest geuolt.

Parua manus pueri modico solet illa repleri
Kindes handen hebben gheerne

Sepe manus pueri solet ipsa tremore moueri.
Kindes wille en is niet weert

Velle valet pueri nil et sic debet haberi.

Kinder dat zijn kinder

Sunt pueri pueri viuunt pueriliter illi.

Konste is goet te dragen

A quo portatur ars portans non oneratur.

Korte woerden hebben een eynde

Expediunt breuia finem donantia verba

Korte saghen goede saghen

Est sermo tanto melior breuior scio quanto

Kort raet goede raet.

Si breue consilium dicitur esse bonum.

Knape eet caes die botter is duer

Caseus est carum comedendus namque butirum
kalfs vleysch half vleysch

Pro cibo dimidio carnes vituli reputato

L Ange arm lange onsalich.

Ille diu miser est qui longe pauper inops est
lange riden richt een cromme voet

Quando fatigatur equitis pes rectificatur

landes zede landes eer.

Quod terre mos est hoc terre semper honos est
leent dinen vrient maent dinen viant

Qui rem concedit socio charo monet hoste.
lichte borden werden verde swaer

Quod leue valde graue fit onus dum porto remote
liet die dief zijn stelen die hont liet zijn bassen

Si fur cessaret furari nemo latraret.
luttel sprekens dat verciert die vrouwen

Ex hoc laudatur mulier si pauca loquatur

Dulcibus et modicis ornatur femina verbis
luttel te laet is veel te laet

Est tarde modicum tarde sepissime multum.
luttel onderwints maect veel vrede.

Pauca gubernare pacem solet hoc generare.

Pauca multiplicem facit intermissio pacem
loser getughen en gebrac nie man.

Inueniet falsos testes qui queritat illos
belofte maect schult.

Ius est implere promissa decentia vere
lose luden weten voel [*lees*: veel] rechts

Cui dolus est gratus est rabbi fraude vocatus
lantsman schantsman

Fit mea culpa nota narrante meo patriota

Scandala non nota manifesta meo patriota

Est patriota meus mea scandala dicere promptus
lichtelic lacht lichtelic screyt.

Stultus ridere solet et pro stramine flere
lupende soch et des duuels draf

Furfuris est dicta demon sus murmure ficta
liet die vvolf zijn lopen dat volc liet zijn roepen.

Dum manet in nemore lupo est plebs absque clamore
lichtelic gevonnen lichtelic verloren

Quod cito lucratur cito perditur et nihilatur.

[c iij v]

lieue vrienden schelden *ende* versoenen bi hem seluen

Chari rixantur quoque per se pacificantur

M Aectment vvel soe smaectet vvel

Gustus laudatur esce bene quando paratur.

maet is goet in allen dinghen

Fertur in omne quod est mensuram ponere prodest

malc vvat dat deylt scoen

Da quicquam cui sic fit diuisio pulchra.

men vint menich dvvaes die nye taken en quam.

Non fuit omnis aquis stultus quem continet orbis

men vint veel dvvasen al en zijnse niet gescoren.

Estimo quod multi sint irrasi quasi stulti

Irrasos multos nos credimus vndique stultos

mit quaden dvvasen en salmen niet ghecken.

Cum fatuis cari pueri nolite iocari

men vint genen dvvaes die sorghen can.

Insipiens curam male gestat corde futuram.

men darf gheen ghecken bellen an hangen.

Non appendatur nora stulto more notatur.

mit starcken dvvasen ist quaet vvorstelen

Cum forti fatuo certatim ludere nolo

men vint menighen esel met tvve benen.

Sunt asini multi solum bino pede fulti.

men vint menigen esel die nye sac en droech

Multi sunt asini nunquam saccis onerati

men roept den esel niet ten houe dan als hi vvat dragen moet.

Pondera brunellos portanda vocant et asellos

Propter portanda vocatur asellus in aula

men en sal den gegeuen paerden niet te nau in die mont sien

Si tibi do mannos numeres de dentibus annos

men cans niet al in vvagen vvegen dat baghinen vijsten.

non librat libra quod sibulat ipsa begutta.

men voert een cat in ynghelant se sal mauvven

Trans mare si vehitur catus mau vociferatur.

men drijft en verinc te monpelier comt hi vveder hi blijft een stier

Duc prope vel longe thaurum thaurus redit ipse.

men set den vors op enen stoel hi sprinct vveder in sinen poel

Resilit ad prata ranuncula sede locata

men bint menigen sac toe die niet vol en is

Inueni saccum non plenum sepe ligatum

men nighet den boem darmen baet af heft

Arbor honoretur cuius nos vmbra tuetur

men moet vanden sac nemen daer mense mede lapt

Sacco truncatur de quo saccus reparatur.

men moet dier louen datmen dier vercopen vvil

Taxetur care quod vendetur *preciose*

men en sal geen bouen olyen

nullus inungatur nebulo plebs vndique fatur.

men mach bonten peerden vvel *vervveghen*.

Quamuis equus varius non pro nimio sit emendus

men sal ten ioncsten dach vvel sien vvie den vviijsten eers heeft

Iudicium refert [*lees: referet*] cui clunis latior heret.

men sal ten ioncsten dage vvel sien vvie een goet pelgrim is

Tempus iudicij vitam pandet peregrini

men sayet goet lant ten haluen.

Pro semilucro triticum seminamus in agro

men moet den duuel een keers onsteken.

Quod lucem sathanas tribuas est sepe *necesse*

men en sal alle gheesten niet gelouen

Omni spiritui tu semper credere noli.

men en sal den douen gheen tvve missen singhen

Surdo non binas tu missas nec cane trinas

Surdo nemo duas *presumit psallere* missas

men sal gheen spec specken

Pernas lardare nullum decet hoc scio clare.

men mach den buyc niet lieghen

Mentiri ventri nullus valet *esurienti*

men sal den buyc met staten [*lees: staden*] vollen

Cui charus venter cibat hunc *tractimque* *decenter*

men heet gheen koe blaer si heeft vvat vvits

Vacce *quando* datur caput album blara vocatur.

men heet geen koe col si heeft vvat vvits voer horen bol

Dicitur hic colla *quia* splendet vaccula bolla.

men vernemet verre dat die vvinter kolt is.

Longe clarescit *quod* hyems algore rigescit

menichten breect borgen ende sloten

Ingenti turba franguntur fortia castra

men late die hont in hi gaet op die quaern.

Scandere wlt quernam canis intromissus ad aulam.

menich maect een roe tot zijns selfs aers

Sepe suum proprium facit puer ipse flagellum.

meest grabbelt die meest grijpt

Qui plus scit rapere solet is nam [*lees: iam*] plus retinere

men sel niet harinc roepen men heeft hem in die sac

Allec clametur in sporta *quando* tenetur

men sal die hoeyc na die vvint hangen.

Partis erit talis toga ventus si borealis

men kan geen verken met draf mesten

Sus male pinguescit cum furfure sed bene crescit

men siet vvel aen die hose vvaer tbeen omtvve is

Cernitur in caliga cruris *quo* fractio facta

men sal vvillighe paerden niet te seer vermoeyden

Sit supportatus manus portare paratus

met onvvilligen honden is quaet iagen

Impromptis canibus nil venator capit vllus

met ydelre hant ist quaet hauicken locken

Si manus est vacua non appetit rem vocat illa

Cum manibus vacuis nequit austur illaqueari

mit quaden gulen brichtment ijs

Peior equus glaciem frangit pedibus male mollem

met een quade repe salmen liselijc trecken

Paulatim trahere non forti consulo reste

met lieuen vrienden salmen vvare spot holden

Vera tibi dico *quod* amicus debet amico

moort en blijft niet verholen

Non manet occultum quod latro facit nec inultum
muyst vval mer maut niet

Prendite feruenter mures abs voce latenter
misrekenet is niet mistaelt

Dum male computo sicque recedo dum bene soluo.
men en can gheen broot backen sonder meel

Panem katherina non conficit absque farina
men vint meer vverc lude dan goede meysters

Hic duo hic bis ter factores nemo magister
men can mit *genen* hellinc vet moes coken.

Non obulus solus pingue parabit olus.
mijn roc is mi na. mer mijn hemde nare

Est prope sed propior mea lanea linea vestis.
men toech mi vvel met *enen* haer daer ic gheern vvaer

Quando libens graditur crine vir attrahitur
men sal den gasten eren

Hospes honoretur et honor semper sibi detur
men mach den olden ontlopen mer *qualic* ontraden

Prudens consilio vetus est vir tardus eundo
mitten kattiuen richtment schip.

Declinans nauis leuatur in equore prauis.
mit *enen* verdroncken kinde is goet spelen

Ludo quod absterso damno puero scio merso
men moet den pijl dic schieten *naden* bolt

Post pilum pila mittantur non sine causa.
men schiet sommels met *logen* pesen.

Cum laxa zona iacitur quandoque sagitta
men moet mit vollenen somvvilen voeren

Ficto non vero trahitur quandoque caballo
met vele volce salmen vechten *ende* met luttel te rade gaen.

Auxilio multo sint consilio tibi pauci
men sacht droom en beduyet niet

Interdum veram pretendunt somnia causam
men sold *enen* hase eer met *ener* clocken vangen.

Illud si fieret ad timpana mox lepus iret

men sal niet geuen om vveder geuen

Dans vt reddatur sibi iuste decipiat

men haelt met ener hant dat vvel an

dat al dat lijf niet en can verdriuen

Scit manus attrahere quod homo nescit remouere

men absoluteert vvel datmen gheen oerlof en heuet

Est indulgendum quod non licite faciendum.

men sal gheen biecht melden

Semper celandi confessio nec reseranda

n A grote droecht comt die groot regen

Inundans pluuiam sequitur post tempora sicca.

na dat die vveert is verleent hem god gasten

Si bonus est hospes ve malus similis venit hospes.

na rou is der vviuen rou.

Femineus vere dolor est post facta dolere.

nacht vverc scaemt hem gheern

Nocte laboratum non est opus vndique gratum.

natuer gaet bouen leer

Artem natura superat dant hec sua iura

natuer trect meer dan seuen ossen

Plus vi nature septem bobus trahe iure

niet so quaet als quaet toeuerlaet

Res mala res stulta dare nil promittere multa

niemant en is sonder dat

Iam vix sunt visi qui caruere nisi

niemant en sal zijn quade kint verdrincken

Non mergas puerum nunc prauum post valiturum

niemant sij een hont om een luttel.

Pro modico cari nolite cani similari

niemant so duaes als vvillens duaes

Stultior est fictus fatuus nunquam ita dictus

nie bessemen vegen schoen

Scobat scoba bene noua singula cunctaque plene

niet so quaet het is ergens toe goet

Nil est tam prauum quin ad quemque valet vsum

[c vi r]

na vastelauont comt altoes die vasten.

Hec sunt consueta comitari tristia leta.

Parte [*lees: parce*] gaudebis nam post tua gaudia flebis
nader vasten comt paschen

Sit leuis hec pena sequitur ieiunia cena

na den goeden holder comt een goet verteeder

Prodigus est natus qui de parco patre natus

nau teergelt doet vvel sparen.

Expensas fugere solet omnis qui caret ere

nu is der catten die case beuolen

Nunc est muricipi commissus caseus ipsi

nader bommen salmen pipen

Hic mos laudatur quod tympana musa sequatur

nader pipen salmen dansen.

Ad sonitum muse ducuntur sepe choree.

na datmen den acker bout draecht hi vrucht

Sicut ager colitur sic fructibus hic redimitur.

nu sal die duuel den duuel scenden

Neptuno sathanas nunc wlt imponere culpas

O m de minne vanden smeer lict de cat den candeleeer

Pinguis amore lucri lambunt candelabra cati

om vvensen of vijsten en darf niemant vanden bedde gaen

Lectulum bombisans surgendo nec fugit optans

ommate en stont nye lanc

Quilibet excessus mutat continuo gressus

onder dat seyl is goet royen

Remigo sub velo bene dante nothum mihi celo

onraet neemt sac ende saet

Prodiga res totum tollit sepissime saccum

onghevvone te riden maect enen seren aers

Leditur in clunis vir raro solens equitare

onghelijc scotelen maken sceel ogen

Luscos dissimiles oculos faciunt mihi lances.

ongehauende vviuen zijn goede huys herden

Femina fertur ita custos bona non redimita.

ongeleyde eyeren zijn onseker kuken

Ex ouis pullus *non* natis sero fit vllus

ongesien mach gescieden

Si datur a sorte fient rarissime forte

onkunde maect onvrienscap

Vt notos clare *non* notos *quis* scit amare

onkundige caluer lecken hem oec

Dum se *non* noscunt vituli se lambere poscunt.

onrecht *ende* clage meerdert alle dage.

Semper *querele* crescunt iniusticieque

onder den rijcken is goet rapen

Plurima colligere *quid* homo sub *principe* dite

olde vaten lecken gaern

Ex veteri more vas est *vetus* *absque* liquore

olde leersen behoeuen vele smeers

Indiget aruina sepe senex ocrea

Si *vetus* est ocrea *multum* de sumine sumit.

olde honden zijn quaet bant te leren

Non vlt annosus fore tentus reste molosus

olde budelen sluten qualic

Bursa *vetus* more veteri patet ac hiat ore

om des kints willen custmen den voetster.

Oscula nutrici pueri dant eius amici.

onder den helm dach vaertmen doerloech

Impotis galleis [*lees: galeis*] tractantur federa pacis.

olde zwijn hebben harde mulen

Os veteris durum porci sed *non bene purum*.

olde vede wert dicwijl verniewet

Lites *preterite* facili fiunt renouate

olde sunden maken nyevve scanden

Scandala sepe noua *peccata* movent veterata

olde teyken liegen genoech

Signa *prius* vera *non* sunt mendacia mera

ongeuallige luden maken rijcke heyligen.

Per miseros *quique* sancti ditantur vbique

[d i r]

op een quade reyse machmen wel *verslaen*.

Si tibi reysa dura licet tibi scribere plura.

Asscribe plura si reysa fuit tibi dura

op een goet woert machmen veel doen

Qui sancte fame *nunquam reprehenditur* a me
ongebout acker draecht selden goede vrucht.

Rus *nolens colere fructu solet ille carere*

Fructus non multus ager est vbi non bene cultus
onwillige bode is een groot propheet

Sepe prophetisat seruus *quicunque pigrisat*
openbare netten scuwen alle vogelen

Apparens rethe fugiunt volucres *et anete*.

om een cleyne saec bijt die wolf tsaep

Sepe lupi modica fit ouis cibus *vndique causa*
onnutte sorgen doen vroeck olden

Mane fit antiquus *qui cure vilis amicus*
och och ic woen onder die doernen

Versor in tribulis spinis *multisque coactor*.

Pape wiuen *ende* soppen is een gemeen spijsse

Offa sacerdotum mulier *communia totum*

plumen strijckers zijn al geueynst

Plumas tergentes monstrant ficticia gentes.

penningen doen den man sorghen.

Redit sollicitum te copia denariorum

poect god niet te na hi can vvel vvencken.

Scit conuiuere deus ergo deum reuerere.

plompe sinnen die onthouden vast

Firmiter obtusum tenet ingenium sibi fusum.

Qualic gevonnen qualic verloren

Quod male lucratur male perditur *et nihilatur*

quaet geluc maect quaet geloue

Quod prauo simile facit hec confidere vile

quaet cruyt verderft selden of nimmermeer

Non cito decrescit mala planta *sed immo virescit*

quaet ey quaet cuyken

Ex prauo pullus bonus ouo non venit vllus

quade tongen sniden scarper dan zverden

Scindit mendosa gladio plus lingua dolosa.

quade vviuen en zijn gheenre geliken

Feruens nequicia mulier nulli *similis* fit

R Echt heeft dicvvijl hulpe te doen

Quod confortetur ius sepe necesse videtur

reet ghelt is goede vvaer

Extat mercatum nunc *prompta* pecunia gratum.

rijcke luden hebben meest ghelt

Diuicias plures scio nunc *quod* habent locupletes.

raet we sloech den levveric so.

Dic mihi sub cauda *quis* te percussit alauda

ruert die berghen sij sullen roken

Sic psalmista canit *mons* tangitur et fumigabit.

S Camelheyt draecht die croen

Iure coronetur *quicumque* pudore repletur

scone vvoerden maken die sotten blijde

Letatur stultus dum sermo datur sibi cultus

scoon voert gedaen is vvel half vercoft.

Vendita pro parte res est monstrata venuste.

Spot ende scade mach qualic te gader

Sepe simul iuncta male stant pariter ioca damna.

smeets soen is die vonken vvel gevvoen:

Natis scintilla fabrorum non nocet illa

stede *ende* stonden doen den dief stelen

Hora locus faciunt *quod* fures non sua tollunt

stercke luden hebben stercke ouelen

Semper habet fortis morbos quasi iurgia mortis

steelt eens ghi blijft al v leuen een dief

Qui semel est furans furis nomen sibi durans

stercker mannen spelen is crancker luder doot

Dum fortis ludit me mortis cuspide trudit

Dum ludit fortis me trudit cuspide mortis.

siet vvel toe schuym en is gheen bier

Respice queso bene non sunt seruisia spume

sietment so spelic sietment niet so stelic

Si videat ludo si non tunc furta recludo.

T Hert en liecht niet al liecht die mont.

Cor non nugatur licet os mendacia fatur

tbloet cruypt daert niet gaen en mach

Ire bonus sanguis quo nescit repit vt anguis

ten is niet al gewonnen datmen gewonnen acht

Non est lucratum totum lucrum reputatum

ten is niet al golt datter blinct.

Auri natura non sunt splendentia plura.

tis al niet alleens wiens moeder dattet is

Differt in hilla cuius mater fuit illa

ten zijn niet al papen die crunen dragen.

Omnes coronati non presbiter vocitati

ten is geen capel so cleyn si heeft een kermisse des iaers

Seruant sacrate semel anno festa capelle

ten baet gheen wambes voer die galge

Nulla prodest diplois contra suspendia furis

ten zijn geen stonden an staken gebonden

Stipite momenta nullo sunt fune retenta.

ten gaet geen monic alleen

Non decet vt monachus vadat sine compare solus.

ten stont nye gule op lichten benen.

Non equus inualidus leuibus stat cruribus vllus

ten is geen aecster sij heuet wat bonts

Nomen abest pice nisi quid varij tenet in se.

ten vloech nie vogel so hoech ten sochte zijn aes bider aerd

Alta potens volucris post escam petit in imis

ten wert nye meyster geboren.

Quis puer auditus aut visus in arte peritus

nemo statim natus est rabbi iure vocatus

ten hincte nye man van een anders seer

Leditur vrbanus non claudicat inde romanus

ten is geen propheet verheuen in zijns selfs lant

nemo propheta sua cognitus in patria

Spernitur athleta patria licet ipse propheta.

[d ij v]

ten verdarf nie al dat in vresen stont

Vidi saluatos prius anxietate grauatos

ten is geen sac so quaet hi is eender beden waert

Nullus tam prauus. saccus *quin est prece dignus*

ten is geen water so diep men vinter gront in

Non tam profunda *quin fundum continet* vnda

thelpt al datmen ten scepe doet

Omne iuuat *remigans quod agit seu mane* [*lees: naue*] laborans

tenden iaers salmen eerst hilic louen

Laudetur thorus *primo dum transijt annus.*

tende moet die last dragen

Finis portabit *onus et factum* reserabit.

ter armer bruloft drinct die scencker voer

Dum pauper dotat *primo pincernula* potat.

ter pipen hoert een bomge.

Muse *quando sonant sonitum bene* timpana donant

ter eren hoert raet.

Consilij flore pellens [*lees: pollens*] hic viuut honore.

ten quaden honden hoert een cluppel

Non desit *baculus vbi vlt mordere catellus*

ten is geen recht spel datmen met crommen coluen slaet

Cambucus *curuum curuus facit vndique* ludum.

ten docht geen eers sonder bedwanc

Nil castigetur *culus ipse rebellis habetur.*

Verberibus *tactus valet ille culusque* coactus

ten docht geen scole sonder meyster

Est sine doctore scola *sterilis absque* valore

ten zijn niet al iagers die hoernen blasen

Non est venator *omnis cornu modo* flator

ten duerde nye meye seuen maenden

Non stat *per menses maius septem* redolentes

ten sal niemant sine vianden te cleyn kennen

Quamuis sit modicus timet *hunc sapiens inimicus*

dat een stael dwinget dat ander

Sepe calibs *calibem* domitat *pugnare volentem*

dat een iaer en leert dat ander niet.

Raro docet reliquum reor annis in omnibus annum.

ten is geen coopman hi en biet die helft

Non est mercator precij nisi sit mediator.

dat een swaert dwinget dicwijl dat andyr [*lees*: ander].

Cogimus interdum cum gladio gladium

tis quaet vos mit vossen te vanghen

Hoc est difficile vulpem comprehendere vulpe

tis quaet houen daer geen broot en is

Conuiuare male constat pane deficiente.

Quando deest panis cibus est tunc omnis inanis

tis quaet [*lees*: quaet] te dansen sonder voet

Nemo chorisare valet abs pedibus scio clare

tis quaet veer te springen sonder staf

Si breuis est baculus erit hic breuior tibi saltus

tis quat te blasen mit vollen monde.

Os plenum male flat si non vis credere proef dat

tis quaet slijpen sonder water

Vt vulgus fatur male cos sitiens operatur

tis quaet swemmen tegen den stroem.

Est durum clare contra fluxum natitare.

tis quaet stelen daer die waert een dief is

Fur male furatur vbi fur domui dominatur

tis quaet water seyde die reyger *ende* en conde niet swemmen

Ardea culpat aquas cum nescit ipsa natare

tis een quade brocke daermen an vvorcht

Qua suffocatur quisquam male mica probatur

tis een quaet lant daer niemant voerdel en heuet

Detur terra malis vbi nullus honor specialis

tis een quaet put daerment water in draecht

Nullius precij fons est aqua si datur illi se

tis quaet spel daer die een lacht *ende* die ander screyt.

Est ludus dum flet malus otto platoque ridet

tis met heren quaet keersen eten

Ceresa prandere debes dominante timere

[d iij v]

tis een quaet pant dat sinen heer besvrijct

Laus sordet vadij domino quo non licet vti

tis tegen den bloten quaet haer te plocken.

Nolo pilos trahere cum toto crine carente

tis quade comenscap daer niemant an en wint.

Non bene mercatur dum nullus merce lucratur

tis den enen hont leet dat die ander inden coken gaet

Vni quando cani cocus il dat displicet altri.

tis een arm peert dat zijn coren niet en verdient.

Omnis equus quod edat hoc ius est quando laborat

tis een mager herst die niet en druypt

Non stillans massa non est pinguis neque crassa.

tis goet sien aen den nest wat vogel datter in woent

Nidus testatur ibi qualis auis dominatur.

tis een vuyl vogel dat zijns selfs nest ontreynicht

Vilis et ingrata volucris fedans sua strata.

tis al eens vvaer hi sit die vval can

Quo sedet aut vbi sit nil refert omnia qui scit.

tis alleens slaet mi aen die nec of aen die hals.

Occiput et collum capiunt equaliter ictum

tis een ionc wolf die nie gerucht en hoerde

Est iuuenis lupula quam vox non terruit vlla.

tis goet met heelder huyl slapen gaen.

Dormiet illesus melius quam verberiosus.

tis een goet hellinc die een pont inbrinct.

Hic as laudatur quo libere libra lucratur

tis daer wt te winnen als thonich vvt den breems.

Sic dat dona sua sicut dat mella genista

tis een tijt van svvigen ende een tijt van spreken.

Nunc est silendum nunc est ratione loquendum

tis goet here vvesen na den boeke van rechten

Cuncti testantur felices qui dominatur [lees: dominantur]

tis quaet te vvriuen tegen den post

Leditur a stimulo quicunque fricatur ab illo.

tis quaet vvater dat geen dorst en verslaet

Qui sitis ardorem non pellit reprobo fontem.

tis beter biden vle te sitten dan biden valc te wippen.

Est pax villana melior quam pugna romana.

Vulgaris gentis melior pax lite petentis
tongeluc hoort nau

Aures non claudit mala sors velociter audit
tot gods hulpe hoort arbeyt

Est [lees: Esto] laborator et erit deus auxiliator
thoeft af is een dode wonde

Vulnus letale caput abscisum voco tale
thoeft wel dat een arm man coenraet hiet

Stat bene laudatur quod inops conraert [lees: conraet] vocitatur.
tot sulker marcten sulcke tol.

Tale forum querens dabit acra pedagia merens

Quale forum fuerit vectigal tale requirit.
tcoet al been datmen te stocke rijt

Si baculus fit equus tunc sentit vndique ve crus
tcoet al wt datmen onder den sne bercht.

Sub niue quod tegitur dum nix perit omne videtur.

Quicquid nix celat solis calor ipse reuelat.
tcalf volcht der coe

Quod vaccam vitulus comitetur nos iubet et ius
tkint secht datmen hem slaet mer niet waer om

Quod puer est cesus fert sed non cur ita lesus
tmoet vroeck crommen dat haecken sal

Curuetur truncus cito quo tibi post erit vncus

Hoc cito fit curuum quod crescere debet ad vncum
tsent menich sinen hont daer hi self niet comen en darf

Mittimus interdum quo nolumus ire catellum
tspec is altoes tveste [lees: tvetste] in ander luden pot

Est tua plus massa quam pinguedine crassa
tvaert al qualiken dat god haet

Destruit et rodit sors iuste quod deus odit
tvaert al qualic datmen sonnendaechs spint

Quod festis netur nihilari sepe videtur

[d iiij v]

twe mannen zijn een mans heer.

Omni fine soli dominantur ibi duo soli.

tswaerste moet meest wegen.

Sicut quod grauius preponderat vndique pondus

tsijn vele woerden die geen antwoerten hebben

Sepe carent multa responsis verbula stulta.

tsijn al katiuen die om een luttel kiuen

Quisquis rixatur modico vilis reputatur

tsijn quade hennen die vele buten leggen.

Est gallina mala que vicinis parit oua.

tsijn al quade kinder die vele clappen

Est puer ingratus mala qui famare paratus

ten vvil geen zvvager vveten die [*lees*: dat] zijn zvvager gevveest is

non vlt scire socrus quod fuit ipse nurus

telaute hem menich daert hem niet en ioct

Scalpitur interdum caput ex prurigine nullo.

tlaet hem ouergapen daermen aen vvorcht.

Intrat in os sepe mors et districtio gule

tis noch al om den steen gedobbelt.

Quod sequitur magnum vix est nunc principiatum

thoen scard al ist clavveloes.

Ex vi nature bene verret qui caret vngue

tlijf hiet vallic

Vulgus vbique fatur quod corpus falco vocatur

dat vergramt den olden datmen hem biden baert trect

Quando senex trahitur cum barba iure mouetur

dat een iaer en leert dat ander niet

Vnus non alium vetus annus non docet annum.

ten is geen kuken al eet hi gaern gort

non voco te pullum licet es super omne gruellum

tvvas nie so quaden moeder si hadde gaern een goede dochter

Quod bona sit nata sua vult mater violata.

tgerufte dodet den man

Sic dicunt gentes punit mala fama nocentes

dat vvas goet bier mer dat is vvt

Iam est potata sed erat seruisia [*lees*: cerevisia] grata

[d v r]

ten zijn niet al vrienden die ons toe lachen

Non est veridicus arridens quisquis amicus
tsijn al vigen na paesschen.

Vt ficus pascha transacto sunt tua facta
tis te laet kis gesecht als die kase gegeten is

Catus de caso tarde depellitur eso
tsijn vwise kinder die horen vader kennen

Nati prudentes sunt qui nouere parentes
ten zijn niet al hoeren die enen man te vville hebben.

Non trix vocaturque soli consociatur.
tis een vvonderlic strijt daer die een ezel den anderen vervvijt.

Est mirum bellum quod asellus culpat asellum
tis quaet met god te spotten

Scit connitere deus hec ioca sperne tuere
tis den legen vviue een goet bescut dat si een kint heeft

Est pigre paruus lise defensio seruus
tis quaet te merct gaen sonder gelt

Impedit ire forum defectus denariorum.

U An horen seggen liecht men veel.
Quod male mentitur audita loquens reperitur

Sola scintilla perit hec domus aut domus illa
van een voncke brantc vvel een heel huys
van cleynen dingen comt dicwyl groot hinder.

De rebus minimis fit sepe molestia grandis
van niet en comt niet

Ex nihilo nihil fit summus philosophus inquit.
vele vragens onvvaert seer

Sepe fit ingratus qui quesitare paratus.
vele vraghens dat vvijst nochtan.

Non facit hoc stultum prudenter querere multum
van lieuen vrienden is quaet sceyden.

Rebus ab amatis dolor est abscedere gratis
valt die hemel so en blijft daer nerghent een pot heel.

Olla cadente polo vetus omnis frangit [*lees: frangitur*] illo.

[d v v]

valt den hemel so blijft nerghent stoel staen

Si celum caderet stans sedes nulla maneret

valt den hemel so moetet al steruen.

Dum celum cadit hos homines perimit simul et nos

valt den hemel so est ymmers al verloren.

Celum quando cadit totum brodium male vadit

vvat gaet voer vveldoen

Nil melius facere singula facta bene

vvat baet gecleeft daert niet vesten en vvil

non affigatur ibi res quo stare negatur

vvat salt gedinghet alsment niet copen en vvil

Institor instare sine vel quicquam preciare

vvat sal een man hi en spreet als een man

Hunc virum reputa qui profert grandia verba

vvat sal een pelser hi en sij crijtich

non sunt pellifices qui creto veste carentes

vvat scaet des honts bassen die niet en bijt

Si non morderis cane quid latrante vereris

vvat batet scoen geseyt an die daet *ende* licht an die macht [*lees*: an die daet licht die macht].

Verbis non iacta te sed facias bona facta.

vvat scaet hem scoen tale als hi vvil hi laetse vvel

Fictio quid fictum nocet vllum dicere dictum.

vvat gaen si kemmen die geen haer en hebben.

Quid pectunt illi quibus absunt fronte capilli.

vvat quader vis is padden

Si bufo piscis quam detestabilis id scis

vvaer die paeus is daer is roem

Sunt indiuisa simul vna papaque roma

quader spot dat is quade spot

Dum iocus est verus malus est iocus atque seuerus

vele cokens maket goede cost

Quisque coquens multum solet hic consumere multum

vverender hant vvort ymmer raet

Qualibet in villa manus il faciens valet illa

vvel gedaen is veel gedaen

Est multum factum bene cum sit quodque peractum

[d vi r]

vveldaet leeft na die doot

Viuent vita bona post mortem si bona facta

vvat v ouer gaet holt dat met v naburen

Si bene sit vel male cum vicinis teneas te.

vele aensichten dingen scoen

Si fuerit multus bene tractat singula vultus

vele gerichtten doen veel eten

Hoc plures esce faciunt bene quod libet esse.

vele cleynen maken enen groot

Multa simul modica magnum faciunt cumulata

vve hem die in een quaet geruchte comt

Infamis vere debet ve semper habere.

vve dat lant daer die heer een kint is

Ve pueri terre nam sepe fiunt ibi guerre

vvijn drinct vvijn ghelt

Solue libens vina vel non dic vina propina.

vvijst mi den vvaert ic vvijse v den gast

Sepius est hospes talis qualis suus hospes.

vvijfs voer arm voer.

Est dictum verum pauper factum mulierum

vviants mont spreect selden goet.

Os hostis raro loquitur bona non sibi charo

voer dat verraden en can hem niemant voer hueden.

Traditor illudit verbis dum verbera cudit.

voervvaerden breken alle strijt.

Precedens pactum bellandi perimit actum.

voer den maeltijt salmen dat eten bereyden.

Quam prius edatur semper cibus ipse coquatur.

voer olde scult neemtmen hauer.

Debita si vetera hinc capiatur auena

vvat lecht an nauvve rekeninge daermen qualic betaelt

Computo cur stricte cum tu vis soluere ficte.

vaynoten vvinnen gaern

Qui prior in lucro mouet hic post sepius illo.

vrouvven hebben langhe cleder ende corten moet

Sub longis tunicis brevis est animus mulieris

vrouwen cleder decken wal

Vestes feminee bene nocte tegunt *quia longe*
vrenden zijn goet biden wech

Vsus amicorum bonis hic *et vbique locorum*
wt vremde huyten snijt men brede riemen

Scindo corrigias ex pelle tua mihi latas.
versengde catten leuen lanc

Longius inualidi viuunt sepissime cati
wie vvas doe edel man doe adam groef *ende* eua span.

Adam fodente *quis nobilior eua nente.*
vvapen vrouvven *ende* boec behoeuen dagelicx versoec

Sunt exercenda tria femina liber *et arma.*
vvie bidt om borgen alsmen reedt ghelt heeft

non promittentes ab eis peto *qui mihi dantes*
voelen doet gelouen

Propter sentire creduntur res scio mire.
vvat scaet dat niet en scaet

Quod nihil *et nulli nocet vtique non nocet vlli*
vele vvoerden en vollen den sac niet.

Bursa manet vacua vox licet ampla tua.
verlanc rijc is goede haue

Quod quis lucratur paulatim fine beatur

S Elden kemt seer kemt

Qui pectit raro *cum pectine pectit auaro.*
selden ist gelegen groot vvint sonder reghen

Raro cadit ventus nisi *cum pluuia violentus*
seluen doet selue heeft

Quod fecit sibimet *quisquis hoc tollere debet*
selfs goet en beuelet den trage niet

Quod tua sunt cerne pigris *committere sperne*
schuym en is gheen bier

Respice queso bene *non sunt seruisia spume*
sij en slapen niet al die daer snuuen

nare resonantes *interdum sunt vigilantes*
sij en zijn niet al siec die daer stenen

non infirmatur omnis *qui ve mihi fatur*

si en zijn niet al heylich die heylich schinen
non omnes sancti qui calcant limina templi
sien gaet voer horen seggen

Visus certificat plus quam quod cicero narrat.
siecken *ende* sonden en hebben geen een stonde

Eger et athleta sunt dispare sepe dieta
so meer honden so vve den beer [*lees*: been]

Ve sibi quando canes veniunt osrodere plures
so meer vianden so meer eer

Plus quis honoratur hostis dum multiplicatur.
so hoger berch so dieper dal

Si mons sublimis profundior est tibi vallis
so nader den paeus so quader kersten.

Vita peiores sunt qui pape propiores.
somen den drec meer ruert so hi meer stinct

Res satis est nota fetent plus stercora mota
svvigen *ende* helen best.

nil melius vere quam cum ratione tacere
so nader den been so sueter vleysch

Dulcior est caro que magis ossibus heret vbique
so nader den vuer so heter.

Feruidior locus est cui propior focus est.
so hogher graet so svvaerder valt

Si gradus est altus nocet magis tibi saltus

‡ Finiuntur Prouerbia
Communia